

Problém Trinitářského Výkladu

Na úvod bych rád připomněl zlaté pravidlo jakéhokoliv biblického výkladu a to je, že Bible se vykládá opět biblí. Jakýkoliv výklad musí brát v úvahu bezprostřední kontext pasáže a celkový kontext Písma, jinak hrozí mylná interpretace dané pasáže. (Na verších vytržených z kontextu byla založena už smutně dlouhá řada zcestných nauk a teorií). Pokud vezmeme konkrétní příklad: tvrzení, že když je Ježíš nazván v Písmu bůh (řečtina nerozlišovala mezi velkými a malými písmeny, resp. měla pouze velká), tak to znamená, že je tentýž Bůh jako Bůh Jahve. Zde můžeme ihned vidět, že tento argument v kontextu Písma neobstojí, protože jak říká sám Ježíš „*Což není ve vašem Zákoně napsáno: „Já jsem řekl: Bohové jste“? (Jan 10:34). Vedle označení Všemohoucího je v Písmu slovo Bůh zpravidla používáno na označení pověřených zástupců Boha. Navíc se podívejme co někteří biblisté říkají ohledně pasáží, kde je Ježíš nazván Bohem.*

William Barclay píše:

Právě když začneme přezkoumávat důkazy, tak se dostáváme do opravdových potíží. Důkazy nejsou mnohé a téměř pokaždé v N.Z když to vypadá, že Ježíš je nazván Bohem, tak je problém buď s textovou kritikou nebo překladem. Téměř pokaždé musíme řešit, který z dvou nebo více možných překladů je přijatelnější.

Trinitář D.A. Fennema píše:

Většina pasáží, které snad nazývají Ježíše Bohem mají textové variace, nebo syntaktické nejasnosti, které umožňují úplně jinou interpretaci dané pasáže.

Podobně Oscar Cullmann píše:

Pasáže, které určují Ježíše jako Boha jsou málo početné, a některé jsou nejisté z hlediska textové kritiky. I v dávných dobách někteří zjevně přikládali nepatřičnou důležitost otázce jestli nazývat Ježíše Bohem... To vysvětluje mnohé textové variace přesně těchto pasáží.

To, na co výše zmínění teologové narážejí je problém, který překladatelé nalézají v starodávných řeckých manuskriptech N.Z. Někde jsou vidět změny veršů prepisovately. (Viz. *Orthodox Corruption of Scripture*, Bart Ehrman). Řecké originály byli psané bez interpunkce a velkými písmeny zvanými „uncials“ a bez mezer mezi slovy a to vytvářelo nejistotu ohledně komplexních gramatických otázek veršů relevantních pro christologii. Murray Harris píše:

Je zvláštní, že každý ze (sporných *theos*) textů má nějaký problém výkladu, popravdě většina má dva nebo tři

A.E. Harvey píše:

Pisatelé N.Z nevykazují žádné sklony popisovat Ježíše ve smyslu Boha, těch několik výjimek je buď gramaticky nebo textově nejistých nebo mají vysvětlení, které je v mezích židovského monoteismu.

Když může být pasáž vyložena buď trinitářsky (přesněji řečeno, že Ježíš je Bůh ve stejném smyslu jako Otec je Bůh) nebo unitářsky, pak musíme brát v úvahu kontext pasáže. Dále pak musíme brát v úvahu širší, celkový kontext Písma, který je jasně unitářský.

Sporné pasáže:

Jan 20:28

„*Tomáš mu odpověděl slovy: Můj Pán a můj Bůh.*“

Slovo, které Tomáš použil v Janovi 20:28 na popsání Ježíše, bylo vskutku *theos*. Avšak sám Ježíš připomíná, že Starý zákon nazýval soudce „bohové“.

Ježíš si při žádné příležitosti neřikal Bůh v absolutním smyslu. Jaký precedent Tomáš následoval, když Ježíše nazval „můj Bůh“? První křesťané bezpochyby užívali slova „bůh“ v širším významu

než je dnes zvykem. „Bůh byl popisný titul, aplikovaný na řadu vládních orgánů, včetně římského císaře. Slovo „bůh“ nebylo omezeno na svůj absolutní význam jako osobní jméno svrchovaného Boha, tak jak je dnes používáme. Také Hospodinův anděl, jako představitel Boha, může být ve Starém zákoně nazván „Bůh“ (Gen. 16:9-13) Biblická slova k nám přišla z rané církve a tak právě v tom novozákonním prostředí musíme objevit jejich význam.“

Nejvýznamnější je, že tomu slíbenému Mesiáši byl dán titul Bůh v Žalmu 45:7: „*Tvůj trůn, Bože trvá navěky a navždy*“. Další verš ujasňuje, že tento „Bůh Mesiáš“ je požehnaný svým Bohem: „*Proto tě, Bože, tvůj Bůh pomazal olejem veselí nad tvé druhy*“. Tomáš vzdal Ježíšovi tu nejvyšší poctu, když ho oslovil královskými Mesiánskými tituly „Pán“ a „Bůh“, odvozenými ze Žalmu 45:7, 12.

Skutky 20:28:

„...abyste pásli Boží církev, kterou si získal vlastní krví“

Konec této fráze je doslovně „krví svého vlastního“. Některé anglické překlady to takto překládají (NRSV, Barclay). (Náš Studijní Překlad má tuto variaci v poznámkách). Opět, pokud jsou pochybnosti je třeba brát v úvahu celkový kontext.

Římanům 9:5:

„jejich jsou otcové a z nich podle těla pochází Mesiáš, který je nade vším, Bůh požehnaný na věky.“

Kontextuálně přesnější:

„jejich jsou otcové a z nich podle těla pochází Mesiáš. Bůh, který je nade vším bud požehnaný na věky.“ (NAB, Moffatt, RSV).

Nový Mezinárodní Slovník Novozákonní Teologie říká:

Po tom co Pavel popsal pozici Izraele v dějinách spásy a vyzdvihl jako obzvláštní výhodu fakt, že Kristus podle těla pochází ze svého lidu, přidává relativní klauzuli, doslova „kdo je nade všechny Bůh požehnaný na věky.“ Kristus by nebyl absolutně ztotožňován z Bohem, ale pouze označován jako božské podstaty, protože slovo *theos* nemá určitého člena. Ale takové označení majestátnosti se nevyskytuje kdekoli jinde u Pavla. Mnohem pravděpodobnější vysvětlení je, že ten výrok je doxologie směřovaná Bohu, původem z židovské tradice. Přemožen Božím jednáním s Izraelem Pavel zakončuje díkyvzdáním Bohu.

Filipským 2:6,7

„Ačkoli byl ve způsobu Božím, nelpěl na tom, že je roven Bohu, nýbrž sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob otroka a stal se podobným lidem“

Kontextuálně přesnější:

"Ačkoli byl ve způsobu Božím, nepovažoval to za kořist být roven Bohu, nýbrž sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob otroka, ve způsobu člověka byl učiněn"

Ježíš byl "způsobem bytí" roven Bohu, což ale neznamená, že by byl spolu s Otcem dohromady Nejvyšším. Znamená to, že byl roven Otci způsobem ("morfé" - tzn, formou) bytí. Tzn, že zde na zemi mohl učinit cokoliv, protože měl stejnou (rovnocennou) moc jako Bůh (Bůh mu tuto moc svěřil) a on i přes toto své rovné postavení s Bohem nezneužil pro své vlastní ego, ale žil v podmínkách jako obyčejný člověk a v pokoře se ponížil až na kříž (sám Ježíš říká, že si klidně mohl povolat legie andělů a nebýt ukřižován, ale nevyužil toho - nevezal tuto rovnost s Bohem v otázce moci za kořist, ale jednal v souladu s Otcem).

Koloským 2:9

„Neboť v něm tělesně přebývá veškerá plnost Božství“

Kristus měl samozřejmě plnou míru božské přirozenosti. My jsme také vyzváni, abychom se „*stali účastníky božské přirozenosti a unikli zkáze, která je ve světě v žádostivosti*“ (2.Petr. 1:4). Plnost znamená, že je možné mít i část. Je nesmyslné mluvit o plnosti pokud je to nedělitelné. Bůh je nedělitelný. Ten verš nemluví o tom, že Kristus je Bůh, ale, že Bůh dává Kristu „plnost“. V Koloským 1:9 je řečeno: „*neboť se Otcí zalíbilo, aby v něm přebývala veškerá plnost a aby skrze něho smířil všechno se sebou*“

Efezkým 3.19 říká, že máme „*poznat Kristovu lásku, která převyšuje poznání, a tak byli naplněni až do vší plnosti Boží.*“ Nikdo by snad neřekl, že to z nás udělá Boha.

2.Tesalonickým 1:12

„*aby tak bylo oslaveno jméno našeho Pána Ježíše ve vás a vy v něm podle milosti našeho Boha a Pána Ježíše Krista.*“

Ale většina anglických překladů tento verš překládá následovně:

„*...podle milosti našeho Boha a našeho Pána Ježíše Krista.*“

„Našeho Boha“ se vyskytuje čtyřikrát v listech Tesalonickým a pokaždé je míněn pouze Bůh Otec. Většina komentátorů se shoduje, že „naš Bůh“ zde nezahrnuje Ježíše Krista.

Titovi 2:13 a 2.Petrův 1:1

„*...očekávající tu blahoslavenou naději, zjevení slávy velikého Boha a našeho Zachránce Ježíše Krista*“

„*...spravedlností našeho Boha a Zachránce Ježíše Krista*“

Tvrdit, že tyto verše nazývají Ježíše Bohem je velice diskutabilní a je vidět na první pohled proč. V Písmu jsou Bůh a Ježíš konzistentně jasně oddělováni. Jako vždy, pokud máme problémy s výkladem některých veršů, celkový kontext Písma je klíčový pro správný výklad. Proč by najednou zde Petr a Pavel nečinily rozdíl mezi Bohem a Ježíšem, když to jasně dělají ve zbytku svých spisů?

Hebrejům 1:8

„*avšak o Synovi: Tvůj trůn Bože je na věky věků a žezlo přímosti je žezlem tvého království.*“

Apoštol Pavel cituje žalm 45:7, kde je vzápětí psáno „*Proto tě, Bože, tvůj Bůh pomazal olejem veselí nad tvé druhy*“. Zde vidíme Starozákonní princip, že zástupce Boha se také může nazývat Bohem.

1 Jan. 5:7

„Tři jsou kteří vydávají svědectví na nebi – Otec, Slovo a Duch Svatý – a ti tři jsou jedno.“

Tento padělaný verš vznikl pravděpodobně v třetím nebo čtvrtém století v severní Africe nebo Španělsku, ale v Písmu se objevil až v 16. století. Ve většině modernějších překladů se nevyskytuje

Žalm 110:1

„*Výrok Hospodinův (Heb. JHVH) mému pánu: (Heb. Adoni) Usedni po mé pravici*“

„ADONAI“ ZNAMENÁ JAHVE BŮH JAKO PÁN -

„ADONI“ ZNAMENÁ LIDSKÝ PÁN

Mnoho trinitářských komentátorů interpretuje tento verš jako: „JHVH řekl mému Pánu (*adonai*)“ jako kdyby Bůh mluvil k Bohu, nebo v trinitářské terminologii Bůh Otec mluví k Bohu Synu. „Pán“ je Jahve – Pán Bůh. Ten který je osloven „můj pán“ (*l'adoni* = řecky: *kyrios mou*) je lidským pánem

protože slovo *adoni* je vždy použito jen pro lidské pány (a dvakrát pro anděly v Soudců 6:13 a Dan. 12:8). Na označení Boha je vždy používáno *kyrios bez mou*. Tento verš je jasně prorocký, kdy Bůh promlouvá ke svému Synu a Davidovu pánu.

Izajáš 9:5:

„Neboť chlapec se nám narodil, syn je nám dán; na jeho rameni spočinulo panství. Dal mu jméno Podivuhodný rádce, mocný Bůh, Věčný Otec, Kniže pokoje.“

Hebrejský termín „*el gibbor*“ se také překládá jako Božský Hrdina nebo i Mocný Bohatýr (tak jako v některých překladech, např. Ekumenický). Mezi učenci není shoda, který překlad je vhodnější.

V kontextu celé pasáže zde vidíme Ježíše jako bojovníka, který reprezentuje Boha na bojišti a z jiných pasáží Písma víme, že ten, který zastupuje Boha může být také nazván Bohem. Název „věčný otec“ je samozřejmě problematický i pro trinitářský výklad, protože ani trinitáři nepokládají Ježíše za Boha Otce. On je otcem přicházejícího věku, patriarcha mesiánské éry.

Dále pak Izajáš mluví o jeho království.... na Davidově trůnu. Že by Ježíš byl tentýž jako všemohoucí Bůh? Syn rozhodně není svým vlastním Otcem. „Věčný Otec“ popisuje Mesiáše jako „otce přicházejícího věku“. Slovo věčný je zde hebrejské „*Ad*“ znamenající odvěká, pokračující (od určitého bodu dále). Jediné další použití tohoto slova ve S.Z je v Habakkuk 3:6 „...odvěká pohoří se tříští...“. Odvěký není stejný jako věčný. Když se ve S.Z mluví o „věčném Bohu“ je použito hebrejské slovo „*Olam*“.